

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 28 lutego 2024 r.

Poz. 172

**UCHWAŁA NR 58/2024
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 12 lutego 2024 r.

w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczących wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r.

Na podstawie art. 161 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) oraz w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1817) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczące wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r., stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *S. Marciniak*

Załącznik do uchwały nr 58/2024 Państwowej Komisji
Wyborczej z dnia 12 lutego 2024 r. (M.P. poz. 172)

WYTYCZNE DLA TERYTORIALNYCH KOMISJI WYBORCZYCH DOTYCZĄCE WYKONYWANIA ZADAŃ DO DNIA GŁOSOWANIA W WYBORACH ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ZARZĄDZONYCH NA DZIEŃ 7 KWIETNIA 2024 R.

Ileć w niniejszych wytycznych jest mowa o:

- 1) Kodeksie wyborczym – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408);
- 2) ustawie warszawskiej – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1817);
- 3) terytorialnych komisjach wyborczych – należy przez to rozumieć wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz dzielnicowe komisje wyborcze w m.st. Warszawie;
- 4) gminnych komisjach wyborczych – należy przez to rozumieć także komisje miejskie w gminach o statusie miasta i dzielnicowe komisje wyborcze w m.st. Warszawie;
- 5) wójtów – należy przez to rozumieć także burmistrza i prezydenta miasta;
- 6) systemie Wsparcie Organów Wyborczych (WOW) – należy przez to rozumieć system teleinformatyczny Wsparcie Organów Wyborczych (WOW) wspierający pracę organów wyborczych, **który komisje mają obowiązek wykorzystywać przy wykonywaniu swoich zadań.**

I. Pierwsze posiedzenia terytorialnych komisji wyborczych. Organizacja pracy terytorialnych komisji wyborczych

Terytorialne komisje wyborcze podejmują działania niezwłocznie po powołaniu, w szczególności odbywają pierwsze posiedzenia, poświęcone określeniu swoich zadań i obowiązków oraz ustaleniu organizacji pracy.

Pierwsze posiedzenie:

- 1) wojewódzkich komisji wyborczych – zwołują komisarze wyborczy wykonujący czynności o charakterze ogólnowoje-
wódzkim, a organizują marszałkowie województw;
- 2) gminnych i powiatowych komisji wyborczych – zwołują komisarze wyborczy, a organizują odpowiednio wójtowie
oraz starostowie.

Komisje: wojewódzka i powiatowa oraz miejska w miastach na prawach powiatu dokonują wyboru zastępcy przewodniczącego komisji. Przewodniczącymi tych komisji są z urzędu osoby wskazane przez komisarzy wyborczych.

Gminna komisja wyborcza w gminie niebędącej miastem na prawach powiatu i dzielnicowa komisja wyborcza w m.st. Warszawie wybiera na pierwszym posiedzeniu ze swego składu przewodniczącego komisji i jego zastępcę (art. 178 § 9 Kodeksu wyborczego oraz art. 7 ust. 3 ustawy warszawskiej).

Tryb wyboru przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego komisji określa regulamin terytorialnych komisji wyborczych ustalony w załączniku nr 1 do uchwały nr 43/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 170).

Terytorialne komisje wyborcze ustalają na pierwszym posiedzeniu plan działań w zakresie przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na radnych, które mogą być dokonywane niezwłocznie po jej powołaniu. W planie określa się harmonogram dyżurów dla przyjmowania zgłoszeń, uwzględniając, że z reguły większy napływ zgłoszeń następuje w okresie bezpośrednio poprzedzającym upływ terminu do ich dokonania. **Termin ten upływa w dniu 4 marca 2024 r. (poniedziałek) o godz. 16.00** (art. 428 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). Dyżury powinny być pełnione codziennie, w dni powszednie, w czasie dogodnym dla zgłaszających. Poza tym dyżur w zakresie przyjmowania zgłoszeń list kandydatów na radnych powinien być pełniony dodatkowo w dniu 2 marca 2024 r. (ostatnia sobota przed upływem terminu). Informację o miejscu, dniach i godzinach dyżurów podaje się do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, a także wywiesza się w siedzibie komisji oraz zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję.

Gminna komisja wyborcza, organizując pracę w zakresie przyjmowania zgłoszeń list kandydatów na radnych, uwzględni przyjmowanie zgłoszeń kandydatów na wójta. **Termin ten upływa w dniu 14 marca 2024 r. (czwartek) o godz. 16.00.**

II. Przyjmowanie zgłoszeń list kandydatów na radnych

1. Kandydatów na radnych zgłasza się zawsze w formie list kandydatów, nawet wówczas gdy lista obejmuje jednego kandydata (art. 424 Kodeksu wyborczego). Listy zgłasza się do poszczególnych okręgów wyborczych. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów. Kandydat może być zgłoszony tylko jeden raz, w jednym okręgu wyborczym, na jednej liście. Kandydować można tylko do jednej rady (art. 370 § 2, art. 425 § 1 i 4, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

Kandydatem na radnego danej rady może być obywatel polski, który:

- 1) najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat;
- 2) stale zamieszkuje na obszarze działania rady, do której kandyduje; **nie ma natomiast obowiązku zamieszkiwania na obszarze okręgu wyborczego, w którym kandydat zostanie zgłoszony;**
- 3) jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania na obszarze działania danej rady, tj.:
 - a) na obszarze danej gminy – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady gminy,
 - b) w jednej z gmin na obszarze danego powiatu – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady powiatu,
 - c) w jednej z gmin na obszarze danego województwa – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do sejmiku województwa,
 - d) na obszarze danej dzielnicy m.st. Warszawy – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady dzielnicy m.st. Warszawy;
- 4) nie jest pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 5) nie jest pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 6) nie jest ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 7) nie był skazany prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 8) nie wydano wobec niego prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego (art. 11 § 1 pkt 5 i § 2 Kodeksu wyborczego).

Kandydatem **na radnego gminy** może być również mający prawo wybierania:

- 1) obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim oraz
- 2) obywatel Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

– jeżeli nie był skazany prawomocnym wyrokiem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz nie został pozbawiony prawa wybieralności w kraju członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem, albo w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (art. 11 § 1 pkt 5 i § 2 i 3 Kodeksu wyborczego).

Kandydatem na radnego nie może być pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego.

Kandydować do danej rady **mogą osoby wchodzące w skład komitetów wyborczych. Kandydować mogą także osoby pełniące funkcję pełnomocnika wyborczego**, z wyjątkiem komitetu wyborczego wyborców zamierzającego zgłaszać kandydatów tylko w jednej gminie liczącej do 20 000 mieszkańców, gdyż w tym przypadku **pełnomocnik wyborczy jest jednocześnie pełnomocnikiem finansowym komitetu wyborczego i w związku z tym nie może być kandydatem na radnego.**

2. Liczba radnych wybieranych w okręgach wyborczych oraz kandydatów zgłaszanych na liście w wyborach do rad jednostek samorządu terytorialnego wynosi:

- 1) w wyborach do rad gmin:
 - a) w gminach do 20 000 mieszkańców – w okręgu wybiera się 1 radnego. Na liście kandydatów w danym okręgu można zgłosić tylko 1 kandydata na radnego (art. 418 § 1 i art. 425 § 2 pkt 1 Kodeksu wyborczego),
 - b) w gminach powyżej 20 000 mieszkańców oraz w dzielnicach m.st. Warszawy – w okręgu wybiera się od 5 do 8 radnych. Na liście kandydatów w okręgu może być zgłoszonych nie mniej niż 5 kandydatów i nie więcej niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu, powiększona o dwóch kandydatów. Np. w okręgu 7-mandatowym można zgłosić listę z co najmniej 5 kandydatami, a najwięcej z 9 kandydatami (art. 418 § 2 i art. 425 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego oraz art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej);

- 2) w wyborach do rad powiatów w okręgu wybiera się od 3 do 10 radnych. Na liście kandydatów w danym okręgu może być zgłoszonych nie mniej niż 3 kandydatów i nie więcej niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu, powiększona o dwóch kandydatów. Np. w okręgu 9-mandatowym można zgłosić listę z co najmniej 3 kandydatami, a najwięcej z 11 kandydatami (art. 453 i art. 457 § 1 Kodeksu wyborczego);
- 3) w wyborach do sejmików województw w okręgu wybiera się od 5 do 15 radnych. Na liście kandydatów w danym okręgu może być zgłoszonych nie mniej niż 5 kandydatów i nie więcej niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu, powiększona o dwóch kandydatów. Np. w okręgu 8-mandatowym można zgłosić listę co najmniej z 5 kandydatami, a najwięcej z 10 kandydatami (art. 425 § 2 pkt 2 w związku z art. 459 § 1 i art. 463 § 1 pkt 1 Kodeksu wyborczego).

3. Na liście kandydatów w wyborach, o których mowa w pkt II.2.1.b, pkt II.2.2 i pkt II.2.3:

- 1) liczba kandydatów – kobiet nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście;
- 2) liczba kandydatów – mężczyzn nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście.

Jeżeli w wyniku obliczeń okaże się, że 35% liczby wszystkich kandydatów na liście jest liczbą ułamkową, wówczas należy dokonać zaokrąglenia w górę. Przykładowo, jeżeli na liście zgłoszono np. 9 kandydatów, wówczas 35% liczby wszystkich kandydatów stanowi 3,15. Dlatego też liczba kandydatów – kobiet zgłaszanych na takiej liście nie może być mniejsza niż 4 i liczba kandydatów – mężczyzn nie może być mniejsza niż 4 (art. 425 § 3, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). W takim przypadku na liście może znajdować się 4 kandydatów – mężczyzn i 5 kandydatów – kobiet albo 4 kandydatów – kobiet i 5 kandydatów – mężczyzn.

W przypadku zgłoszenia listy zawierającej 3 kandydatów liczba kandydatów – kobiet i liczba kandydatów – mężczyzn nie może być mniejsza niż 1 (art. 457 § 2 Kodeksu wyborczego). W takim przypadku na liście może znajdować się 2 kandydatów – mężczyzn i 1 kandydat – kobieta albo 2 kandydatów – kobiet i 1 kandydat – mężczyzna.

4. Zgłoszenie każdej listy kandydatów powinno być poparte podpisami:

- 1) nie mniej niż 25 wyborców – w wyborach do rady gminy liczącej do 20 000 mieszkańców,
- 2) nie mniej niż 150 wyborców – w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców i rady dzielnicy m.st. Warszawy,
- 3) nie mniej niż 200 wyborców – w wyborach do rady powiatu,
- 4) nie mniej niż 300 wyborców – w wyborach do sejmiku województwa

– (art. 427 § 1, art. 457 § 3 i art. 464 Kodeksu wyborczego oraz art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej).

5. **Poparcia** danej liście mogą udzielić **wyborcy stale zamieszkali na obszarze działania tej rady**, do której lista jest zgłaszana, **tj. ujęci w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania:**

- 1) na obszarze danej gminy – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady gminy;
- 2) w jednej z gmin na obszarze danego powiatu – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady powiatu;
- 3) w jednej z gmin na obszarze danego województwa – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do sejmiku województwa;
- 4) na obszarze danej dzielnicy m.st. Warszawy – w przypadku zgłoszenia listy kandydatów do rady dzielnicy m.st. Warszawy.

Nie ma wymogu zamieszkiwania przez osobę udzielającą poparcia na obszarze okręgu wyborczego, w którym lista jest zgłaszana.

6. Prawidłowo sporządzony wykaz podpisów wyborców udzielających poparcia liście kandydatów zawiera na każdej stronie:

- 1) nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego listę (nie skrót nazwy komitetu), numer okręgu wyborczego, w którym lista jest zgłaszana;
- 2) adnotację:
„Udzielam poparcia liście kandydatów zgłaszanej przez (nazwa komitetu wyborczego) w okręgu wyborczym nr (numer okręgu) w wyborach do (nazwa rady lub sejmiku) zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r.”;
- 3) czytelnie wpisane nazwiska, imiona, adresy zamieszkania zgodne z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, numery PESEL, daty udzielenia poparcia oraz własnoręczne podpisy wyborców udzielających poparcia liście.

7. Prawo do zgłoszenia list mają komitety wyborcze, które uzyskały od właściwego organu wyborczego, tj. Państwowej Komisji Wyborczej bądź komisarza wyborczego, potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 98 Kodeksu wyborczego).

Zgłoszenia listy kandydatów przyjmuje się w następującym trybie:

- 1) zgłoszenie, podpisane przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub przez osobę przez niego upoważnioną, doręcza się właściwej terytorialnej komisji wyborczej najpóźniej w dniu **4 marca 2024 r. (poniedziałek) do godz. 16.00** (art. 428 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego);
- 2) terytorialna komisja obowiązana jest również przyjąć i rozpatrzyć zgłoszenie nadesłane pocztą lub dostarczone kurierem albo przez inną osobę niż pełnomocnik, jeżeli zostało ono dostarczone w terminie, o którym mowa w ppkt 1;
- 3) przyjmowanie dokumentów zgłoszenia komisja może powierzyć wyznaczonym osobom ze swojego składu bądź utworzonym w tym celu zespołom. Przyjmujący zgłoszenie sprawdzają w obecności zgłaszającego, czy zostało ono podpisane przez uprawnioną osobę i czy zawiera pełne dane i dokumenty przewidziane w art. 425–427, art. 457 lub art. 464 Kodeksu wyborczego. Następnie numerują i opatrują pieczęcią komisji wszystkie arkusze wykazu podpisów, odnotowują datę i godzinę oraz liczbę porządkową wpływu, a następnie wydają potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia, na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 (w gminach liczących do 20 000 mieszkańców) lub nr 3 (w pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego) do uchwały nr 44/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie ustalenia wzorów potwierdzeń zgłoszenia do rejestracji listy kandydatów na radnych i wzorów protokołów rejestracji listy kandydatów na radnych oraz wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta i wzoru protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta (M.P. poz. 138).

8. Po dokonaniu zgłoszenia uzupełnienie listy o nazwiska kandydatów lub zmiany kandydatów albo ich kolejności na liście są niedopuszczalne (art. 428 § 4, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

Wyjątek przewidziany jest w art. 431 § 2 i art. 436 § 2 i 2a Kodeksu wyborczego, o czym mowa w pkt II.14 i pkt V wytycznych.

9. Niezwłocznie po przyjęciu dokumentów zgłoszenia, nie później jednak niż w ciągu 3 dni, terytorialna komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy:

- 1) zgłoszenie spełnia ustawowe wymogi, tj. czy zawiera:
 - a) nazwę i adres komitetu wyborczego,
 - b) nazwę rady i numer okręgu, w którym lista jest zgłaszana,
 - c) nazwisko i imię osoby dokonującej zgłoszenia ze wskazaniem, czy zgłoszenia dokonuje pełnomocnik wyborczy czy upoważniona przez niego osoba, oraz wskazaniem jej dokładnego adresu zamieszkania,
 - d) dane kandydatów – ich nazwiska, imiona, wiek (liczba lat ukończonych przez kandydata w dniu wyborów) i miejsce zamieszkania (miejscowość, nie adres) oraz – w razie złożenia wniosku w tej sprawie – oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy partii lub organizacji popierającej tego kandydata (informacja ta będzie podana w obwieszczeniach o zarejestrowanych listach kandydatów). Wniosek w tej sprawie może być wniesiony tylko wraz ze zgłoszeniem, a fakt udzielenia poparcia potwierdza na piśmie właściwy statutowy organ danej partii lub organizacji. Potwierdzenia poparcia może dokonać również terenowy organ statutowy partii lub organizacji, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub organizacji albo otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego.

Kandydatura może być oznaczona nazwą lub skrótem nazwy jednej tylko partii lub organizacji, a oznaczenie nie może przekraczać 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 426 § 6, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

Jeżeli kandydaci na liście wymienieni są w kolejności alfabetycznej, osoba zgłaszająca listę powinna złożyć terytorialnej komisji wyborczej informację, że taka kolejność została ustalona przez komitet. Informacja ta może być zawarta w zgłoszeniu,

- e) wskazanie skrótu nazwy komitetu wyborczego, którym zarejestrowana lista będzie oznaczona na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania (art. 435 § 1, art. 438 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego); w przypadku niepodania skrótu nazwy komitetu wyborczego terytorialna komisja wyborcza ustala jego brzmienie, korzystając z systemu Wsparcie Organów Wyborczych (WOW);
- 2) do zgłoszenia dołączono wymagane dokumenty, tj.:
 - a) upoważnienie do zgłoszenia listy – gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego. Upoważnienie powinno zawierać pełną nazwę komitetu wyborczego oraz nazwisko i imię pełnomocnika wyborczego udzielającego upoważnienia, wskazanie zakresu udzielonego upoważnienia oraz dane osoby upoważnionej.

Treść upoważnienia powinna zawierać wyraźne stwierdzenie, iż osoba wymieniona w upoważnieniu – z podaniem jej nazwiska, imion, dokładnego adresu zamieszkania i numeru PESEL (w przypadku obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim oraz obywatela Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej – może być też numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość) – została upoważniona przez pełnomocnika wyborczego do zgłoszenia list kandydatów w imieniu wymienionego z nazwy komitetu wyborczego do danej rady lub na określonym obszarze. Jeżeli upoważniona osoba nie składa terytorialnej komisji wyborczej oryginału upoważnienia, powinna ona złożyć kopię upoważnienia i okazać komisji oryginał. Komisja na kopii dokonuje potwierdzenia zgodności z oryginałem,

- b) pisemne oświadczenie każdego kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie w wyborach zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. wraz z oświadczeniem o posiadaniu prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego do danej rady). W oświadczeniu tym konieczne jest wskazanie przez kandydata nazwy rady i numeru okręgu wyborczego, w którym będzie kandydował, oraz nazwy komitetu wyborczego, który zgłasza jego kandydaturę. Zgoda na kandydowanie powinna zawierać: imię (imiona), nazwisko, nazwisko rodowe, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo oraz numer PESEL kandydata, a także wskazanie jego przynależności do partii politycznej lub stwierdzenie, że nie należy do partii politycznej. **Brak w zgłoszeniu informacji o przynależności kandydata do partii politycznej, bez wyraźnego wskazania, że nie jest on członkiem żadnej partii, należy traktować jako nieudzielenie informacji w tym zakresie, co stanowi wadę zgłoszenia.**

W oświadczeniu o wyrażeniu zgody na kandydowanie kandydat zobowiązany jest podać także adres zamieszkania zgodny z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Oświadczenie o wyrażeniu zgody na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem.

W zakresie, o którym mowa w art. 11 § 2 pkt 1 Kodeksu wyborczego, tj. braku prawa wybieralności w związku z skazaniem prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, komisja uznaje złożone przez kandydata oświadczenie o posiadaniu prawa wybieralności za wiarygodny dowód uprawniający do kandydowania. W przypadku powzięcia w tym zakresie uzasadnionych wątpliwości komisja kieruje, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 3d ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1068 i 1705), zapytanie w sprawie karalności tego kandydata. Zapytanie kieruje się do właściwego miejscowo punktu informacyjnego Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego w trybie i w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie udzielania informacji o osobach oraz o podmiotach zbiorowych na podstawie danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. poz. 1025, z 2016 r. poz. 411 oraz z 2022 r. poz. 1838). Komisja jest zwolniona z obowiązku uiszczenia opłaty za wydanie informacji z Rejestru (art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym). W przypadku otrzymania informacji potwierdzającej, że kandydat był skazany prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, komisja odmawia rejestracji zgłoszenia tej kandydatury.

Pozbawienie prawa wybieralności następuje na czas określony okresem ewidencjonowania w Krajowym Rejestrze Karnym, a zatem osoby, wobec których zapadł taki wyrok, nie mają biernego prawa wyborczego, tj. nie mogą kandydować w okresie, w którym są wpisane do ewidencji Krajowego Rejestru Karnego. Karalność kandydata ocenia się **według stanu na dzień wyborów.**

Natomiast informacja o osobach, wobec których wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego, dostępna jest w systemie Wsparcie Organów Wyborczych (WOW). **W tym zakresie komisja sprawdza prawo wybieralności każdego kandydata,**

- c) oświadczenie każdego kandydata – obywatela polskiego urodzonego przed dniem 1 sierpnia 1972 r. w przedmiocie pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

Oświadczenie składa się według wzoru stanowiącego kompletny załącznik nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 342, 497, 1195 i 1872) – art. 426 § 5, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego. **Kandydat, który nie pracował albo nie pełnił służby albo nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., wypełnia i podpisuje tylko pierwszą stronę** części A formularza oświadczenia lustracyjnego (tzw. negatywną), **lecz załącza również, pozostawiając puste (niewypełnione), pozostałe strony części A.** Prawidłowe wypełnienie polega na podaniu wymaganych informacji o charakterze osobowo-ewidencyjnym **oraz podkreśleniu właściwej treści oświadczenia** (np. nie pracowałem/nie pracowałam itd.).

Kandydat, który odpowiednio pracował, pełnił służbę lub był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., wypełnia, tj. dokonuje stosownych

podkreśleń i podpisuje, następną stroną części A formularza oświadczenia lustracyjnego (tzw. pozytywną) oraz obligatoryjnie uzupełnia i składa podpis w części B opisowej.

Oświadczenia lustracyjne zawierające błędy formalne (kopia, skan, brak podpisu, sprzeczność w treści, tj. wypełniona i podpisana część negatywna i pozytywna oświadczenia albo złożone na formularzu niekonstytucyjnym obowiązującym do 13 września 2007 r. lub nieprawidłowo wypełnione) nie będą przyjmowane do zasobu Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej. Stanowią one **wadę zgłoszenia**. Nie stanowi wady zgłoszenia niepodanie w oświadczeniu nazwiska rodzowego przez kandydata – mężczyznę, jeżeli nazwisko, którego używa, jest takie samo.

Jeżeli kandydat uprzednio (np. w związku z kandydowaniem w wyborach w latach ubiegłych) złożył oświadczenie według wskazanego wyżej wzoru, zamiast oświadczenia lustracyjnego **składa Informację o złożeniu oświadczenia**, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2a do powołanej ustawy. Informacja o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego winna zawierać datę jego złożenia, nazwę organu, któremu je złożono (np. Gminna Komisja Wyborcza w), oraz funkcję, z tytułu której je złożono (np. w związku z kandydowaniem na radnego gminy).

Z obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego lub informacji o złożeniu oświadczenia zwolnieni są kandydaci – obywatele polscy urodzeni 1 sierpnia 1972 r. i później oraz obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi, a także obywatele Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej,

- d) w przypadku zgłoszenia kandydata – obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim lub obywatela Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do zgłoszenia należy dołączyć ponadto:
- 1) oświadczenie kandydata określające ostatni adres zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia albo w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
 - 2) oświadczenie kandydata, że nie został pozbawiony prawa do kandydowania w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia albo w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
 - 3) oświadczenie kandydata, że nie pełni on urzędu, który objęty jest zakazem łączenia funkcji.

W przypadku wątpliwości co do treści oświadczenia kandydata, że nie został pozbawiony prawa do kandydowania w państwie członkowskim Unii Europejskiej jego pochodzenia lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, kandydat może zostać zobowiązany przez gminną komisję wyborczą do przedłożenia przed albo po wyborach zaświadczenia wydanego przez właściwy organ administracyjny państwa członkowskiego Unii Europejskiej jego pochodzenia lub Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, potwierdzającego, że nie pozbawiono go prawa do kandydowania w wyborach w tym państwie członkowskim albo Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub iż organowi temu nic nie wiadomo o pozbawieniu go takiego prawa.

Dołączane do zgłoszenia dokumenty sporządzone w języku obcym muszą zostać złożone wraz z tłumaczeniem na język polski sporządzonym przez tłumacza przysięgłego (art. 7 Kodeksu wyborczego),

- e) ewentualny wniosek o oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy popierającej partii lub organizacji społecznej, jeżeli wniosek ten nie został zawarty w treści zgłoszenia,
- f) pismo organu statutowego partii politycznej / organizacji społecznej potwierdzające poparcie dla kandydata umieszczonego na liście kandydatów, jeżeli osoba zgłaszająca wnosi o oznaczenie kandydata wskazanym poparciem partii lub organizacji.

Pismo powinno być przedłożone w oryginale lub jako kopia dokumentu poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika wyborczego lub osobę upoważnioną do zgłoszenia listy,

- g) wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy. Wykaz podpisów poparcia każdej listy powinien obejmować podpisy w liczbie wskazanej w pkt II.4. Poparcia mogą udzielić wyborcy, którzy stale zamieszkują na obszarze tej rady, do której lista jest zgłaszana, tj. są ujęci w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania na obszarze działania danej rady (patrz pkt II.5).

Wyborca może udzielić poparcia zgłoszeniom dowolnej liczby list w tym samym lub różnych okręgach danej rady. Sprawdzając wykaz podpisów, komisja bada, czy jest on sporządzony zgodnie z wymogami wskazanymi w pkt II.6. Część wstępna wykazu musi znajdować się na każdej karcie wykazu z podpisami. Wykaz może być natomiast sporządzony dwustronnie, przy czym pierwsza strona powinna spełniać wskazane wyżej wymogi, zaś druga strona może być kontynuacją rubryk tabeli, przy zachowaniu kolejności numeracji w rubryce „Lp.”. Wykaz nie może być przedstawiony w formie kopii, a także nie może składać się z części doklejanych. Adres zamieszkania musi obejmować nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu (mieszkania). **Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane.** W miejscowościach, w których

nie ma ulic, konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. **Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie.** Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, pod warunkiem że osoby umieszczone w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem.

Zbiornicze ustalenia dotyczące weryfikacji wykazu podpisów komisja podaje w protokole wewnętrznym badania wykazu obejmującym: ogółem liczbę wyborców, którzy złożyli podpisy, liczbę podpisów złożonych wadliwie z podziałem według rodzaju wad i liczbę wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia zgłoszeniu listy. Sporządzenie tego protokołu jest konieczne z uwagi na ewentualne postępowanie odwoławcze.

10. **Nie stanowi wady zgłoszenia** niedołączenie do zgłoszenia postanowienia (kopii) o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub właściwego komisarza wyborczego oraz dokumentu stwierdzającego ustanowienie pełnomocnika wyborczego, gdyż terytorialna komisja wyborcza ma potwierdzenie faktów z nich wynikających w systemie Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

11. **Komisja czuwa nad prawidłowym oznaczeniem poszczególnych kandydatów** na zgłoszonej liście nazwą lub skrótem nazwy partii lub organizacji popierającej kandydaturę. W szczególności bada, czy poparcie jest potwierdzone pisemnie przez właściwy statutowy organ partii lub organizacji albo terenowy organ statutowy partii, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego. Komisja zwraca uwagę, że kandydat może być popierany tylko przez jeden podmiot. Oznaczenia dotyczące poparcia kandydatów będą umieszczone na obwieszczeniach, nie będą natomiast umieszczone na karcie do głosowania. Komisja sprawdza ponadto, czy oznaczenia poszczególnych kandydatów nie przekraczają 45 znaków drukarskich, wliczając spacje (art. 426 § 6, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

12. Jeżeli dokumenty zgłoszenia i wykaz osób popierających zgłoszenie spełniają ustawowo określone warunki, terytorialna komisja wyborcza sporządza niezwłocznie, w trzech egzemplarzach, protokół rejestracji listy kandydatów, na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 (w gminach liczących do 20 000 mieszkańców) lub nr 4 (w pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego) do uchwały, o której mowa w pkt II.7.3. Jeden egzemplarz protokołu komisja doręcza zgłaszającemu listę, a drugi przekazuje niezwłocznie komisarzowi wyborczemu (art. 433 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). Poza zmianami wynikającymi z odmowy rejestracji zgłoszenia listy w części, o czym mowa w pkt II.14 – komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek zmian w kolejności kandydatów na liście określonej w zgłoszeniu, nawet jeżeli kolejność ta jest kolejnością alfabetyczną.

13. Po sporządzeniu protokołu terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje oświadczenia i informacje, o których mowa w pkt II.9.2.c, do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata (art. 433 § 2, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). Dokumenty te przekazywane są przy piśmie przewodnim wraz z wykazem imiennym oraz liczbą przekazanej dokumentacji. Pismo przewodnie powinno zawierać nazwę komisji, jej pieczęć i podpis jej przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego. **Przed przekazaniem oświadczeń komisja bezwzględnie zobowiązana jest sprawdzić, czy ich treść została właściwie wpisana do systemu Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).** Wykonanie tej czynności jest warunkiem prawidłowego sporządzenia obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów.

14. Jeżeli terytorialna komisja stwierdzi wady zgłoszenia inne niż dotyczące wykazu osób popierających, wskazuje je w uchwale i wzywa osobę zgłaszającą listę do ich usunięcia w terminie 2 dni. Wady te mogą polegać np. na stwierdzeniu, że nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego podane w zgłoszeniu różnią się od nazwy lub skrótu nazwy wynikających z postanowienia właściwego organu wyborczego o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, na braku lub niepełnych danych w oświadczeniu o zgodzie na kandydowanie, braku lub niepełnych danych w oświadczeniach lustracyjnych kandydatów lub w informacjach o uprzednim złożeniu oświadczenia (np. złożenie nieprawidłowego lub nieprawidłowo wypełnionego oświadczenia lustracyjnego kandydata albo złożenie oświadczenia lustracyjnego zamiast Informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego, w przypadku gdy kandydat złożył już wcześniej prawidłowe oświadczenie lustracyjne w związku z pełnieniem innej funkcji lub kandydowaniem w wyborach). Wadą zgłoszenia jest również niespełnienie wymogu określonego w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego, a w przypadku wyborów do rad powiatów także art. 457 § 2 Kodeksu wyborczego (określona liczba kandydatów kobiet i mężczyzn). Przy usuwaniu tej wady nie obowiązuje zakaz dokonywania zmian w zgłoszeniu listy, o którym mowa w art. 428 § 4 Kodeksu wyborczego. Jeżeli wskazane wady nie zostaną usunięte w wyznaczonym przez komisję terminie, komisja odmawia rejestracji zgłoszenia w całości lub co do poszczególnych kandydatów. W razie odmowy rejestracji w odniesieniu do niektórych kandydatów zgłoszenie rejestruje się w zakresie nieobjętym odmową, o ile liczba kandydatów nieobjętych odmową nie jest niższa niż minimalna wymagana

liczba kandydatów na liście. Uchwałę w tej sprawie, wraz z uzasadnieniem, zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję i doręcza się zgłaszającemu (art. 431, art. 432 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego) oraz przesyła komisarzowi wyborczemu. W uchwale należy zawrzeć pouczenie o przysługującym osobie zgłaszającej listę prawie wniesienia odwołania do komisarza wyborczego w terminie 2 dni od daty jej podania do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję.

15. Jeżeli zgłoszenie listy kandydatów nie uzyskało wymaganego ustawowo poparcia wyborców, terytorialna komisja **podejmuje uchwałę o odmowie przyjęcia zgłoszenia listy, wskazując ustalone wady**, i zgłoszenie zwraca osobie zgłaszającej listę, czyniąc o tym stosowną adnotację w prowadzonym rejestrze zgłoszeń. Uchwałę w tej sprawie, wraz z uzasadnieniem, niezwłocznie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję i doręcza się zgłaszającemu (art. 430 § 1, art. 432 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego) oraz przesyła komisarzowi wyborczemu. W uchwale należy zawrzeć pouczenie o przysługującym osobie zgłaszającej listę prawie wniesienia odwołania do komisarza wyborczego w terminie 2 dni **od daty jej podania do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję**.

Osoba zgłaszająca listę może ponownie dokonać zgłoszenia listy w terminie do dnia 4 marca 2024 r. (poniedziałek) do godz. 16.00.

Jeżeli zgłoszenie listy zostało dokonane w takim terminie, że usunięcie stwierdzonych wad dotyczących wykazu podpisów nie jest możliwe w terminie ustalonym dla dokonywania zgłoszeń, komisja podejmuje uchwałę o odmowie rejestracji zgłoszenia. Uchwałę w tej sprawie, wraz z uzasadnieniem, zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję i doręcza się zgłaszającemu (art. 430 § 2, art. 432 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego) oraz przesyła komisarzowi wyborczemu. W uchwale należy zawrzeć pouczenie o przysługującym osobie zgłaszającej listę prawie wniesienia odwołania do komisarza wyborczego w terminie 2 dni od daty jej podania do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję. Dokumentacja zgłoszenia pozostaje w posiadaniu komisji.

16. Jeżeli w danym okręgu wyborczym do dnia 4 marca 2024 r. do godz. 16.00 nie zgłoszono żadnej listy kandydatów lub została zgłoszona tylko jedna lista kandydatów, a liczba zgłoszonych na niej kandydatów jest równa bądź mniejsza od liczby radnych wybieranych w danym okręgu, komisja wyborcza wzywa niezwłocznie, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania obwieszczenia (art. 434 § 1, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

Powyższe stosuje się również, jeżeli w terminie przewidzianym dla zgłoszenia list kandydatów na radnych zostały zgłoszone dwie (lub więcej) listy kandydatów, jednakże po sprawdzeniu zgłoszeń komisja wyborcza podjęła uchwałę (uchwały) w sprawie odmowy rejestracji zgłoszenia, a liczba zgłoszonych kandydatów na jedynej zarejestrowanej liście jest równa liczbie radnych wybieranych w okręgu lub od niej mniejsza. Nie ma przy tym znaczenia fakt, czy została wszczęta procedura odwoławcza przez komitet wyborczy, któremu odmówiono rejestracji listy.

Jeżeli mimo dodatkowego terminu na dokonanie zgłoszeń w okręgu wyborczym nie została zarejestrowana żadna lista kandydatów na radnych, wyborów w tym okręgu nie przeprowadza się. Właściwa terytorialna komisja wyborcza powiadamia o tym niezwłocznie wyborców, informując w obwieszczeniu o przyczynach nieprzeprowadzania wyborów (art. 434 § 2 Kodeksu wyborczego). Obwieszczenie przesyła się niezwłocznie również do komisarza wyborczego.

III. Nadawanie numerów listom kandydatów przez gminne komisje wyborcze

1. Wszystkie zarejestrowane listy kandydatów, **w tym również w wyborach do rad gmin w gminach liczących do 20 000 mieszkańców**, oznacza się numerami.

2. Gminna komisja wyborcza przyznaje numery listom kandydatów zarejestrowanym tylko do rady gminy tych komitetów wyborczych, których listy nie otrzymały jednolitych numerów od Państwowej Komisji Wyborczej ani od komisarzy wyborczych.

Komisja niezwłocznie po uzyskaniu od komisarza wyborczego informacji o przyznanych wcześniej numerach dla list komitetów wyborczych oraz na podstawie protokołów rejestracji list kandydatów na radnych ustala, które komitety zarejestrowały swoje listy w więcej niż jednym okręgu i nie otrzymały jednolitego numeru od Państwowej Komisji Wyborczej ani od komisarzy wyborczych. Listom tym nadaje, w drodze losowania, numery następujące po ostatnim numerze nadanym listom przez komisarza wyborczego.

Pozostałym listom zarejestrowanym w jednym okręgu wyborczym komisja nadaje w drodze losowania kolejne numery następujące po już nadanych. Informacje o przyznanych numerach list kandydatów gminna komisja wyborcza podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości (art. 410 § 7 i 8 Kodeksu wyborczego).

3. O terminie i miejscu losowania numerów list gminna komisja wyborcza powiadamia osoby zgłaszające listy poprzez wywieszenie informacji w tym zakresie w siedzibie komisji oraz zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję. Nieobecność osoby zgłaszającej listę nie wstrzymuje losowania. Z przebiegu losowania sporządza się protokół. Gminna komisja wyborcza w sprawie przyznania numerów listom kandydatów podejmuje uchwałę.

IV. Sporządzenie obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów

1. Po zarejestrowaniu wszystkich list kandydatów właściwa terytorialna komisja wyborcza sporządza obwieszczenie o zarejestrowanych listach kandydatów do danej rady, według okręgów wyborczych, **umieszczając listy w kolejności przyznanych im numerów. Dotyczy to także wyborów do rad w gminach liczących do 20 000 mieszkańców.** W obwieszczeniu podaje się numery list, skróty nazw komitetów wyborczych, nazwiska i imiona kandydatów (w kolejności jak na zarejestrowanej liście), ich wiek (liczba lat ukończonych przez kandydata w dniu wyborów) i miejsce zamieszkania (miejscowość, nie adres). Przy nazwiskach kandydatów umieszcza się nazwę lub skrót nazwy partii politycznej lub organizacji popierającej danego kandydata oraz treść części A oświadczeń lustracyjnych kandydatów stwierdzających fakt ich pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi.

2. Treść oświadczeń lustracyjnych kandydatów, którzy złożyli informację o uprzednim złożeniu oświadczenia, komisja ustala w oddziałowym biurze lustracyjnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu właściwym ze względu na miejsce zamieszkania kandydata. Niezwłocznie po otrzymaniu informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego komisja kieruje zapytanie do właściwego oddziałowego biura lustracyjnego, które należy przesyłać zaszyfrowanym e-mailem lub faksem. Zapytanie powinno zawierać:

- 1) nazwę komisji;
- 2) dokładny adres komisji, numer telefonu i numer faksu lub adres e-mail;
- 3) nazwisko i imię przewodniczącego komisji lub jego zastępcy;
- 4) pieczęć komisji oraz podpis jej przewodniczącego lub jego zastępcy;
- 5) nazwisko, imię oraz numer PESEL kandydata, którego zapytanie dotyczy.

Nie należy przekazywać zapytań odnoszących się do tych samych kandydatów przy użyciu e-maila i faksu jednocześnie.

Wszelkie wątpliwości wyjaśniać należy telefonicznie. Zapytania do oddziałowego biura lustracyjnego kieruje się wyłącznie w przypadku, gdy kandydat złożył informację o uprzednim złożeniu (po dniu 13 września 2007 r.) oświadczenia lustracyjnego.

3. W przypadku gdy obwieszczenie składa się z kilku arkuszy (w szczególności w dużych jednostkach samorządu terytorialnego), dopuszczalne jest wywieszenie na obszarze danego okręgu wyborczego wyciągu z tego obwieszczenia obejmującego dane dotyczące tego okręgu.

4. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewniają odpowiednio wójtowie, starostowie i marszałkowie województw. Obwieszczenia powinny zostać podane do publicznej wiadomości najpóźniej dnia 25 marca 2024 r. Jeden egzemplarz obwieszczenia komisja przesyła komisarzowi wyborczemu (art. 435 § 2, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

V. Zmiany w zarejestrowanych listach kandydatów

1. Komisja skreśla z zarejestrowanej listy kandydata, który:

- 1) zmarł;
- 2) utracił prawo wybieralności (tzn. nie zamieszkuje stale na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego i nie jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego, do której zgłaszana jest lista);
- 3) został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, pozbawiony praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu, ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu, został ukarany prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, zostało wydane wobec niego prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego;
- 4) złożył nieprawdziwe pisemne oświadczenie o wyrażeniu zgody na kandydowanie lub o posiadaniu prawa wybieralności;
- 5) jest zgłoszony jako kandydat do więcej niż jednej rady (sejmiku), w więcej niż jednym okręgu lub na więcej niż jednej liście kandydatów. Jeżeli terytorialna komisja wyborcza stwierdzi, że zgłoszony do niej (zarejestrowany przez nią) kandydat został zarejestrowany do dwóch lub więcej rad, w dwóch lub więcej okręgach lub na dwóch lub więcej listach, wówczas pozostaje on na tej liście, która została zgłoszona jako pierwsza, a z pozostałych zarejestrowanych list jest skreślany. W przypadku stwierdzenia, że kandydat został zarejestrowany do dwóch lub więcej rad, należy skontaktować się z terytorialną komisją wyborczą (terytorialnymi komisjami wyborczymi), która zarejestrowała kandydata, i ustalić, do której komisji zgłoszenie tego kandydata zostało złożone jako pierwsze;
- 6) złożył na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie, przy czym oświadczenie takie złożone później niż 13. dnia przed dniem wyborów powoduje, że jest on skreślany z listy, ale nie pociąga to za sobą konieczności unieważnienia rejestracji listy, jeżeli liczba kandydatów spadła poniżej ustawowego minimum (chyba że na liście nie pozostaje nazwisko żadnego kandydata) – art. 436 § 4, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego.

O skreśleniu kandydata z listy komisja zawiadamia niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.

2. Jeżeli w wyborach do rady gminy liczącej do 20 000 mieszkańców skreślenie kandydata nastąpiło z powodu jego śmierci, gminna komisja wyborcza informuje osobę zgłaszającą listę, że może zgłosić nowego kandydata.

3. Jeżeli w wyborach do rady (sejmiku) jednostki samorządu terytorialnego innej niż gmina licząca do 20 000 mieszkańców skreślenie kandydata nastąpiło z powodu jego śmierci i powoduje, że w okręgu wyborczym liczba kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w tym okręgu lub mniejsza od niej, terytorialna komisja wyborcza informuje osobę zgłaszającą listę, że może zgłosić nowego kandydata.

4. Uzupełnienie listy kandydatów, o którym mowa w pkt V.2 i V.3, dopuszczalne jest najpóźniej w dniu 28 marca 2024 r. Do zgłoszenia takiego kandydata nie jest wymagane złożenie wykazu podpisów poparcia.

Skreślenie kandydata z innych przyczyn nie uprawnia do uzupełnienia listy (art. 436 § 2 i 2a, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

5. Komisja unieważnia rejestrację listy, jeżeli pozostanie na niej mniej kandydatów niż minimalna wymagana ich liczba, a także jeżeli komitet wyborczy zgłaszający listę powiadomi komisję bądź właściwy organ wyborczy o swoim rozwiązaniu, z zastrzeżeniem pkt V.1.6. Od uchwały komisji nie przysługuje środek prawny (art. 436 § 3 Kodeksu wyborczego).

Analogicznie komisja postępuje w przypadku rozwiązania komitetu z mocy prawa.

6. Skreślenia i uzupełnienia listy komisja dokonuje w formie uchwały. O unieważnieniu listy oraz skreśleniu kandydata i zgłoszeniu nowego kandydata powiadamia się wyborców w formie obwieszczenia (art. 436 § 5, art. 450, art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego). Jeśli wykonanie obwieszczenia przed dniem wyborów jest niemożliwe, należy zapewnić umieszczenie o tym informacji w lokalach wyborczych. Jeden egzemplarz obwieszczenia lub informacji przesyła się niezwłocznie komisarzowi wyborczemu.

VI. Postępowanie komisji w wypadkach nieprzeprowadzania głosowania

Właściwa terytorialna komisja wyborcza w razie ustalenia, że liczba zarejestrowanych w okręgu wyborczym kandydatów na radnych jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu, stwierdza to w formie uchwały oraz sporządza niezwłocznie obwieszczenie zawierające informację, że w okręgu tym, z powodu wyżej wskazanego, głosowanie nie będzie przeprowadzane, a za wybranych uznaje się zarejestrowanych kandydatów. W wyborach do rad gmin liczących powyżej 20 000 mieszkańców, rad powiatów, sejmików województw oraz rad dzielnic m.st. Warszawy za wybranych mogą zostać uznani jedynie kandydaci tych komitetów wyborczych, na których listy w skali jednostki samorządu terytorialnego oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

W przypadku zaś, gdyby liczba kandydatów była mniejsza od liczby mandatów lub nie został spełniony warunek, o którym mowa wyżej, pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone (art. 380 Kodeksu wyborczego). Jeden egzemplarz obwieszczenia przekazuje się komisarzowi wyborczemu.

VII. Przyjmowanie zgłoszeń kandydatów na wójta

1. Prawo do zgłoszenia kandydata na wójta mają te komitety wyborcze, które zostały utworzone dla zgłoszenia list kandydatów na radnych, z tym że **uprawnienie to przysługuje tylko takiemu komitetowi, który zarejestrował listy kandydatów na radnych do danej rady gminy w co najmniej połowie okręgów wyborczych w tej gminie, a w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców nadto liczba zarejestrowanych kandydatów w każdym z tych okręgów jest równa lub większa niż liczba wybieranych w tym okręgu radnych** (art. 478 § 2 Kodeksu wyborczego). Przy ustalaniu tych danych należy mieć na uwadze, że ustawowy wymóg zarejestrowania kandydatów w liczbie nie mniejszej niż liczba mandatów odnosi się do każdego okręgu i nie może być odnoszony do łącznej liczby kandydatów na radnych w kilku okręgach wyborczych. **Zgłoszenie kandydata na wójta nie musi być poparte podpisami wyborców.** Kandydat na wójta nie może jednocześnie kandydować na wójta w innej gminie oraz nie może jednocześnie kandydować do rady powiatu i do sejmiku województwa. Kandydat na Prezydenta m.st. Warszawy nie może także kandydować do rady dzielnicy m.st. Warszawy. **Kandydat na wójta może kandydować jedynie do rady gminy tylko na obszarze tej gminy, w której kandyduje na wójta** (art. 472 § 2 zdanie drugie Kodeksu wyborczego). Komitety wyborcze, które w wyniku przesunięcia terminu zgłaszania kandydatów na radnych, o którym mowa w pkt II.16, spełnią warunek zarejestrowania list kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych, mogą zgłosić kandydata na wójta, jeżeli zgłoszenie zostanie dokonane do upływu terminu zgłaszania kandydatów na wójta, o którym mowa w pkt VII.2, a w przypadku gdy w tym terminie nie został zgłoszony żaden kandydat lub zgłoszono tylko jednego kandydata, do upływu terminu, o którym mowa w pkt VII.9.

Jeżeli komitet wyborczy zgłosił kandydata na wójta w terminie, lecz wówczas nie spełniał warunku zarejestrowania list kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych, a w wyniku drogi odwoławczej od uchwał gminnej komisji wyborczej o odmowie zarejestrowania list kandydatów warunek ten jest spełniony, gminna komisja wyborcza rejestruje kandydata, pod warunkiem że zgłoszenie spełnia pozostałe wymogi Kodeksu wyborczego.

2. Komitet wyborczy dokonuje zgłoszenia kandydata na wójta po zarejestrowaniu wymaganej liczby list kandydatów na radnych, najpóźniej w dniu **14 marca 2024 r. (czwartek) do godz. 16.00** (art. 478 § 3 Kodeksu wyborczego).

Zgłoszenia kandydata właściwej gminnej komisji wyborczej dokonuje pełnomocnik komitetu wyborczego bądź osoba przez niego upoważniona. Do przyjmowania zgłoszeń kandydatów na wójta pkt II.7.2 i II.7.3 stosuje się odpowiednio.

3. Niezwłocznie po przyjęciu dokumentów zgłoszenia, nie później jednak niż w ciągu 3 dni, gminna komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy:

- 1) zgłoszenie spełnia ustawowe wymogi, tj. czy zawiera:
 - a) nazwę i adres komitetu wyborczego,
 - b) określenie, na jaką funkcję zgłaszany jest kandydat,
 - c) nazwisko i imię osoby zgłaszającej kandydata ze wskazaniem, czy zgłoszenia dokonuje pełnomocnik wyborczy czy upoważniona przez niego osoba, oraz wskazaniem jej dokładnego adresu zamieszkania,
 - d) dane kandydata: imię – imiona, nazwisko, wiek (liczba lat ukończonych przez kandydata w dniu wyborów), wykształcenie, miejsce zamieszkania (miejscowość), nazwę partii, której członkiem jest kandydat (bądź stwierdzenie, że nie jest członkiem partii politycznej). Wykształcenie kandydata należy określić, podając poziom wykształcenia (podstawowe, średnie, wyższe) i ewentualnie kierunki (ekonomiczne, techniczne, rolnicze, humanistyczne), a nie przez podawanie tytułów, np. inż. budownictwa lądowego, dr ekonomii, technik mechanik. **Przepisy Kodeksu wyborczego nie zawierają żadnych wymogów co do wykształcenia kandydata na wójta.**

Zgłaszający może także wносить o oznaczenie kandydata nazwą partii politycznej bądź organizacji popierającej kandydata; oznaczenie takie nie może liczyć więcej niż 45 znaków drukarskich, wliczając spacje. Oznaczenie poparcia wymaga pisemnego potwierdzenia organu statutowego danej partii lub organizacji,
 - e) wskazanie skrótu nazwy komitetu wyborczego, którym kandydat będzie oznaczony na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania (art. 435 § 1, art. 470, art. 485 Kodeksu wyborczego); w przypadku niepodania skrótu nazwy komitetu wyborczego terytorialna komisja wyborcza ustala jego brzmienie, korzystając z systemu Wsparcie Organów Wyborczych (WOW),
 - f) numery okręgów wyborczych, w których komitet wyborczy zarejestrował listy kandydatów na radnych z liczbą kandydatów nie mniejszą od liczby radnych wybieranych w tych okręgach;
- 2) do zgłoszenia dołączono wymagane dokumenty, tj.:
 - a) upoważnienie do zgłoszenia kandydata – gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego,
 - b) pisemne oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie w wyborach zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. wraz z oświadczeniem o posiadaniu prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego),
 - c) oświadczenie kandydata urodzonego przed dniem 1 sierpnia 1972 r. w przedmiocie pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. lub informację o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego,
 - d) ewentualny wniosek o oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy popierającej partii lub organizacji społecznej, jeżeli wniosek ten nie został zawarty w treści zgłoszenia,
 - e) pismo organu statutowego partii politycznej / organizacji społecznej potwierdzające poparcie dla kandydata, jeżeli osoba zgłaszająca wnosi o oznaczenie kandydata wskazanym poparciem partii lub organizacji. Potwierdzenia poparcia może dokonać również terenowy organ statutowy partii lub organizacji, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub organizacji albo otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego,
 - f) fakultatywnie symbol graficzny komitetu wyborczego w formie papierowej oraz elektronicznej, ten sam, który został załączony do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego i został przyjęty przez właściwy organ wyborczy. Symbol graficzny dołączony w formie elektronicznej musi zostać przekazany na nośniku elektronicznym, który pozostaje w dokumentach zgłoszeniowych. Symbol graficzny dołączony w tej formie musi spełniać następujące wymagania: wymiar: 9 mm × 9 mm, rozdzielczość: 106 × 106 pikseli, kolor: czarno-biały (8 bit), format: PNG, rozmiar: do 100 KB. **Niedołączenie symbolu graficznego lub dołączenie innego symbolu graficznego niż wynikający z postanowienia organu wyborczego, który przyjął zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego, spowoduje, że nie zostanie on zamieszczony na karcie do głosowania, nawet jeżeli został załączony do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.**

Do dokumentów, o których mowa w tym punkcie, stosuje się odpowiednio wymogi wskazane w pkt II.9.2.

4. Komisja, przyjmując dokumenty zgłoszenia kandydata, sprawdza, czy zgłoszenie zostało dokonane przez uprawniony komitet wyborczy i czy dokumenty zgłoszenia zawierają wymagane dane i są kompletne. Sprawdza w szczególności, czy kandydat ma prawo wybieralności, tj.:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) najpóźniej w dniu wyborów kończy 25 lat;
- 3) nie jest pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 4) nie jest pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 5) nie jest ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 6) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. Należy zwrócić uwagę, że utrata prawa wybieralności w wyborach wójta, odmiennie niż w wyborach do rad, nie jest uzależniona od przesłanki dotyczącej skazania **na karę pozbawienia wolności** (art. 11 § 2 pkt 1 Kodeksu wyborczego). Zatem każdy prawomocny wyrok za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, o ile nie uległ zatarciu, powoduje utratę prawa wybieralności w wyborach wójta. Pozbawienie prawa wybieralności następuje na czas określony okresem ewidencjonowania w Krajowym Rejestrze Karnym, a zatem osoby, wobec których zapadł taki wyrok, nie mają biernego prawa wyborczego, tj. nie mogą kandydować, w okresie, w którym są wpisane do ewidencji Krajowego Rejestru Karnego. Karalność kandydata ocenia się według stanu na dzień wyborów;
- 7) nie wydano wobec niego prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego (art. 11 § 1 pkt 6 i § 2 Kodeksu wyborczego).

Kandydat na wójta musi być ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania w jednej z gmin na obszarze Polski. Nie musi natomiast to być gmina, w której kandyduje.

Obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi oraz obywatele Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej nie mają prawa wybieralności w wyborach wójta.

W zakresie, o którym mowa w art. 11 § 2 pkt 1 Kodeksu wyborczego, komisja uznaje złożone przez kandydata oświadczenie o posiadaniu prawa wybieralności za wiarygodny dowód uprawniający do kandydowania. W przypadku powzięcia w tym zakresie uzasadnionych wątpliwości komisja postępuje zgodnie z pkt II.9.2.b, z tym że zapytanie w sprawie karalności kandydata komisja kieruje, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 3e ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym.

Natomiast informacja o osobach, wobec których wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego, dostępna jest w systemie Wsparcie Organów Wyborczych (WOW). **W tym zakresie komisja sprawdza prawo wybieralności każdego kandydata.**

5. Jeżeli zgłoszenie spełnia wymagane ustawowo warunki, komisja dokonuje niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od przyjęcia zgłoszenia, rejestracji kandydata, sporządzając, w trzech egzemplarzach, protokół rejestracji, na formularzu stanowiącym załącznik nr 6 do uchwały, o której mowa w pkt II.7.3. Protokół doręcza się osobie zgłaszającej kandydata oraz przesyła komisarzowi wyborczemu.

6. Po sporządzeniu protokołu gminna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje oświadczenie lustracyjne kandydata lub informację o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata.

7. Stwierdzając wady formalne dokumentu zgłoszenia, dotyczące np. błędnej pisowni danych zawartych w zgłoszeniu, niekompletnej dokumentacji itp., komisja wyborcza wzywa osobę zgłaszającą kandydata do ich usunięcia w terminie 2 dni. Jeżeli w tym terminie wady nie zostaną usunięte, komisja odmawia rejestracji zgłoszenia kandydata. **Uchwałę o odmowie rejestracji, wraz z uzasadnieniem, niezwłocznie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej** organu obsługującego komisję i doręcza się zgłaszającemu oraz przesyła komisarzowi wyborczemu. W uchwale należy zawrzeć pouczenie o przysługującym osobie zgłaszającej kandydata prawie wniesienia odwołania do komisarza wyborczego w terminie 2 dni od daty jej podania do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej organu obsługującego komisję.

8. Komisja odmawia rejestracji zgłoszenia, jeżeli nie spełnia ono któregokolwiek z warunków przewidzianych w art. 478 i art. 479 Kodeksu wyborczego, tj. gdy komitet nie dokonał rejestracji list kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie lub nie zarejestrował na tych listach wymaganej liczby kandydatów. Komisja odmawia rejestracji także w razie odmowy złożenia przez kandydata oświadczenia o posiadaniu prawa wybieralności bądź w przypadku udokumentowania braku tego prawa, a także w razie odmowy złożenia oświadczenia lustracyjnego lub informacji o uprzednim złożeniu takiego oświadczenia.

9. Jeżeli w terminie przewidzianym na zgłaszanie kandydatów tj. do dnia 14 marca 2024 r. do godz. 16.00, nie został zgłoszony żaden kandydat lub zgłoszono tylko jednego kandydata, komisja wzywa niezwłocznie, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania obwieszczeń (art. 482 § 1 Kodeksu wyborczego).

Powyższe stosuje się również, jeżeli w terminie przewidzianym dla zgłoszenia kandydatów na wójta zostało zgłoszonych dwóch (lub więcej) kandydatów, jednakże po sprawdzeniu zgłoszeń komisja wyborcza podjęła uchwałę (uchwały) w sprawie odmowy rejestracji kandydata, a liczba zarejestrowanych jest nie większa niż jeden. Nie ma przy tym znaczenia fakt, czy została wszczęta procedura odwoławcza przez komitet wyborczy, któremu odmówiono rejestracji.

10. Jeśli mimo tego postępowania w terminie nie zostanie zarejestrowany żaden kandydat – bezpośrednich wyborów wójta w tej gminie nie przeprowadza się. Gminna komisja wyborcza niezwłocznie powiadamia wyborców o przyczynach nieprzeprowadzania wyborów, przez rozplakatowanie obwieszczenia. Obwieszczenie przesyła się niezwłocznie do komisarza wyborczego.

11. W razie zarejestrowania tylko jednego kandydata na wójta wybory są przeprowadzane. Fakt zarejestrowania tylko jednego kandydata komisja stwierdza w podjętej uchwale, którą podaje się do wiadomości publicznej w sposób zapewniający możliwie powszechne poinformowanie wyborców. W takiej sytuacji kandydata uważa się za wybranego, jeżeli uzyskał w głosowaniu więcej niż połowę ważnie oddanych głosów (art. 482 § 3 Kodeksu wyborczego).

12. Po zakończeniu procedury rejestracji zgłoszeń komisja sporządza listę zarejestrowanych kandydatów na wójta. Listę sporządza się w kolejności alfabetycznej nazwisk kandydatów, z podaniem ich nazwisk i imion, wieku (liczba lat ukończonych przez kandydata w dniu wyborów), wykształcenia, miejsca zamieszkania (miejscowość, nie adres) oraz skrótów nazw komitetów wyborczych zgłaszających kandydatów, nazwy partii, do której należy dany kandydat, nazwy lub skrótu nazwy partii lub organizacji popierającej danego kandydata oraz treści części A oświadczeń lustracyjnych kandydatów stwierdzających fakt ich pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi.

13. Treść oświadczeń lustracyjnych kandydatów, którzy złożyli informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia, komisja ustala w sposób wskazany w pkt IV.2.

14. Ustalenia listy komisja dokonuje w formie uchwały. Informację o zarejestrowanych kandydatach wraz z danymi o kandydatach komisja podaje następnie do wiadomości wyborców, przez rozplakatowanie obwieszczeń **w terminie do dnia 25 marca 2024 r.** (art. 435 § 2, art. 470 Kodeksu wyborczego).

15. Komisja skreśla z listy kandydatów kandydata, który:

- 1) zmarł;
- 2) utracił prawo wybieralności (tzn. został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, pozbawiony praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu, ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu, został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, zostało wydane wobec niego prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności z powodu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego);
- 3) złożył nieprawdziwe pisemne oświadczenie o wyrażeniu zgody na kandydowanie lub o posiadaniu prawa wybieralności;
- 4) jest zgłoszony jako kandydat na wójta w więcej niż jednej gminie lub został zarejestrowany jako kandydat na radnego w innej gminie niż gmina, w której kandyduje na wójta, lub w innej jednostce samorządu terytorialnego. Jeżeli gminna komisja wyborcza stwierdzi, że zgłoszony do niej (zarejestrowany przez nią) kandydat został zarejestrowany jako kandydat na:
 - a) wójta w innej gminie – wówczas pozostaje on kandydatem w tej gminie, w której jego kandydatura została zgłoszona jako pierwsza, a w pozostałych gminach jest skreślany z listy kandydatów,
 - b) radnego w innej gminie niż gmina, w której kandyduje na wójta, lub w innej jednostce samorządu terytorialnego oraz dzielnicy m.st. Warszawy – wówczas jest skreślany z listy zarejestrowanych kandydatów na wójta;
- 5) złożył na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie.

16. Jeśli skreślenie kandydata nastąpiło z powodu jego śmierci, komisja informuje osobę, która zgłosiła tego kandydata, że może zgłosić nowego kandydata. Zgłoszenie nowego kandydata dopuszczalne jest najpóźniej w dniu 25 marca 2024 r. (art. 483 § 2 Kodeksu wyborczego).

17. W przypadku skreślenia kandydata z innych przyczyn niż śmierć kandydata prawo do zgłoszenia nowego kandydata nie przysługuje.

18. Komisja dokonuje skreślenia kandydata zgłoszonego przez komitet wyborczy, który uległ rozwiązaniu. Informację o skreśleniu z listy i przyczynach skreślenia komisja podaje w formie obwieszczenia do wiadomości publicznej. Jeżeli skreślenie nastąpiło bezpośrednio przed wyborami i nie jest możliwe sporządzenie obwieszczeń – informację o tym wywiesza się w lokalach wyborczych wraz z informacją o sposobie głosowania, jeżeli na karcie do głosowania będzie umieszczone nazwisko skreślonego kandydata. Na kartach do głosowania nie dokonuje się żadnych skreśleń, uzupełnień ani innych zmian dotyczących kandydatów.

19. Skreślenie kandydatów na radnych po przyjęciu zgłoszenia kandydata na wójta powodujące, że zgłoszenie nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 478 § 2 Kodeksu wyborczego, nie stanowi podstawy do odmowy rejestracji kandydata na wójta albo skreślenia go z listy kandydatów (art. 480 § 1 Kodeksu wyborczego).